

at et garn skal kunne holde til strabadserne i et væveri. — Hver een procent tilsætning af nylon f. eks. vil forøge en uldblandings garnbrudstyrke med $2\frac{1}{2}$ til 3 pct. for strøggarn og 3 à 4 pct. for kamgarn. Som nævnt i indledningen blander man kemofibre i uldblandinger af to grunde, enten af kvalitetshensyn, f. eks. ardil, eller også af prismæssige hensyn, f. eks. viscose, og som det nu også er nævnt, kan man iblande kemofibre for at få et stærkere garn (nylon). — Man kan også udnytte de stærkere fibre til at spinde et bestemt uldgarn i et finere nummer og således få en lettere vare frem uden at nedsætte produktionen i spinderi og væveri. — Som et eksempel på mulighederne for at spinde finere garn, kan nævnes flg.: Den normale spindegrænse for en 56's uld kvalitet er ca. 46's kamgarn. — Hvis 50 pct. viscose sættes til blandingen, kan den spindes til 56's kamgarn, og grænsen for materialets anvendelighed flyttes derved betydeligt i vejret. — Imod denne fordel må det anføres, at tilsætning af de fleste kemofibre til en uldblanding nedsætter strækkeligheden af det producerede garn. — Varer lavet af uldblandinger med kemofibre har andre filte- og krympegenskaber end de stoffer, der er af ren uld. — F. eks. krymper vinyon en hel del, når det bliver vasket, kasein-fibre krymper lidt mere end uld, ardil lige så meget, medens viscose og nylon krymper mindre. — Brugeren kan til vædede varer 35 pct. nylon og 65 pct. uld, er varen så godt som krympefri. — Til tricotagevarer må man op på ca. 65 pct. nylon for at opnå samme

*

Meddelelse fra Terminologicentralen

Textilfabrikantforeningen har i samarbejde med Danmarks tekstiltekniske Forening samt Terminologicentralen nedsat et terminologiuvalg med den opgave at bringe orden i den sprogforvirring, der gør sig gældende på mangfoldige områder inden for tekstilterminologien, og som bl. a. vil have betydning på områderne kvalitetsmærkning, toldnomenklatur etc.

Forslag 6. **FORSLAG TIL TERMINOLOGI VEDRØRENDE ULD II**

Uld, fortrinsvis egnet til kardegarn.

*) Forslag 1 vedr. kemofibre etc. er godkendt, se Tidsskr. f. Tekstilteknik 10 (1952), s. 141. Forslag 2 vedr. silke, forslag 3 vedr. uld og forslag 4 vedr. bomuld er ligeledes godkendte, se T. f. T. (1954), s. 78—80 incl. Forslag 5 vedr. hør er offentliggjort T. f. T. august 1954 s. 164.

Uld, fjernet ved roden fra skind af slagtede får, for-
trinsvis efter afsvedning.
NB. Mazametuld, (masa'me,ul'), Skinduld produceret
i Mazamet i Sydfrankrig efter en særlig afsvednings-
metode.

Slagteruld, en ('slagter,ul') flertal mangler,
no.: slakteriull, sv.: skinnull, fr.: laine (f) d'abat,
eng.: fellmongered wool, slipes, ty.: Schlachthaus-
wolle (f).
Uld, fjernet fra slagtede får på slagterier.

Garveruld, en ('garver,ul') flertal mangler (af neder-
tysk garwen, egentlig det samme ord som gøre),
no.: garveriull, sv.: skinnull, fr.: laine de delainage,
eng.: fellmongered wool, ty.: Gerberwolle (f).
Uld, fjernet fra skind på garverier.

Kalkuld, en ('kalk,ul') flertal mangler (fra græsk
chalix = kalk),
no. og sv.: kalkull, fr.: laine (f) à la chaux, eng.:
limed wool, ty.: Kalkwolle (f).
Uld, fjernet fra skind, efter at disse er behandlet i
læsket kalk eller svovlkalk.

Uvasket uld, en (u'vasgøð,ul') flertal mangler,
no.: uvasket ull, sv.: otvättad ull, fr.: laine (f) en
suint, eng.: greasy wool, ty.: Schweisswolle (f).
Uld, klippet af får, der ikke er vaskede før klip-
ningen.

Rygvasket uld, en ('røg,vasgøð,ul') flertal mangler,
no.: ryggvasket ull, sv.: fårtvättad ull, fr.: laine (f)
lavée à dos, eng.: washed wool, ty.: Rückenwä-
sche (f).
Uld, delvis rensat ved vask på dyret før klipningen.

Fabriksvasket uld, en (fa'breg,vasgøð,ul') flertal
mangler,
no.: fabrikkvasket ull, sv.: tvättad ull, fr.: laine (f)
lavée à fond, laine lavée à chaud, eng.: scoured wool,
ty.: gewaschene Wolle (f).
Uld, renvasket efter klipningen.

Kommentar til emnet.

SKINDULD

Medens klipuld er klippet af de endnu levende får,
og kamuld og klædeuld kan komme fra såvel levende
som slagtede får, er skinduld fjernet fra skindene,
efter at fårene er slagtede. Man kunne derved fristes
til at opfatte skinduld som et begreb omfattende al
uld, der ikke er klippet af levende får. Således op-
fattes ordet også i nogle lande, f. eks. Frankrig og
Sverige, men i Danmark er det kun rent formelt, at
skinduld er en fællesbetegnelse. Handelsmæssigt er
der så stor forskel på de forskellige slags uld, der
er fjernet fra døde får, at det er praktisk at opstille de
forskellige betegnelser jævnsides med skinduld og
ikke under skinduld som hovedbegreb.

Skinduld.

Udviklingen af den såkaldte »frozen mutton trade«
(hvilket vil sige eksporten af slagtede, frosne, fåre-
kroppe) har bragt en stor mængde skinduld på mar-
kedet. Fårene bliver avlet og slagtet for deres køds
skyld, og skindene bliver senere solgt til skindhand-
lerne. Skindhandlerens opgave er tosidig: Den første

at fjerne ulden i dens naturlige tilstand og den anden
at sørge for, at skindene forbliver ubeskadigede. Uld,
som er fjernet fra skindet på denne måde, kaldes
»pulled wool«, medens skindene, efter at ulden er
fjernet, går under betegnelsen »pelt«.

Inden for skinduldshandelen har man 3 slags fåre-
skind: (1) engelske skind, som stammer fra de »long-
wooled« og lavlandsfår, (2) Merinoskind fra Austr-
alien og Sydafrika, og (3) »Cross-bred« skind, som
kommer fra New Zealand og Sydamerika.

De engelske skind kommer fra de lokale slagter-
huse i fåreavlsdistrikterne, hvor omtrent 12 millioner
får slagtes årligt og sælges til skindhandlerne i Eng-
land.

Merinoskindene kommer fra Australien, Sydafrika
og Sydamerika. Merinofåret er ikke et kødproduce-
rende dyr, da dets krop er for lille. Derfor er hoved-
parten af de merinoskind, som kommer på skindulds-
markedet, fra gamle får i flokken, som er blevet klip-
pet 3 eller 4 gange og slagtes i deres femte år.

Cross-bred skind kommer fra de kødproducerende
områder i New Zealand og Argentina. Disse skind
er større og kraftigere end merinotypen, men ulden
er grovere og længere og når selvfølgelig heller ikke
den samme pris som merinoen. Skindene er meget
kraftige og meget eftertragtet af læderhandlerne.

I 1880 importeredes der 400 fårekroppe til Eng-
land, medens tallet nu er oppe på ca. 15 millioner
kroppe om året.

Som helhed kan man sige, at kvaliteten af skind-
uld ikke er så jævn af følgende grunde:

- (1) Forskelligheder i uldens væksttid
- (2) Får fra forskellige farme og af mange forskellige
typer slagtes sammen, og slagterierne speciali-
serer sig ikke i uldproduktionen.

Imidlertid har disse forhold bedret sig betydeligt
de senere år, da mange slagtehus har ansat kompe-
tente uldekspertter, der grupperer skindene.

Slagtingen er ikke forbundet med skæringen;
nogle får slagtes 1 måned efter klipning, medens an-
dre får har 11 måneders uld, når de slagtes. Alle
skind med mindre end 6 måneders uld kaldes »cloth-
ing« (klædeuld), medens de, der har 6 til 11 mæne-
ders uld, går under betegnelsen »combing« (kamuld).

Skinduld har aldrig den samme længde som pels-
uld (»fleece wool«) i samme kvalitet, og kvalifice-
ringen af denne uld i grupper er ofte mere eller
mindre gæsteri.

Lammeskind med kun 3 måneders uld sælges un-
der betegnelsen »lambs' pelts«. Denne uld er meget
kort og købes af tæppefabrikanter (»blankets«, d. v. s.
sengetæpper).

Metoder, der løsgør ulden fra skindet

På garverierne kan man vælge mellem 3 metoder
at fjerne ulden fra skindet på:

(1) Kalkmetoden

Skind, der behandles efter kalkmetoden, bliver ud-
blødt i en blanding af kalk og vand for et kortere
tidsrum, hvorefter ulden kan trækkes af uden at øde-
lægge skindet. I nogle tilfælde smøres kalken på som
en pasta på kødsiden, hvorefter ulden efter få timers
forløb kan fjernes uden vanskeligheder.

Fjernelsen af ulden sker ved plukning (plucking)
eller let flåning (flipping), hvilket har givet denne
slags uld navnene »flipe« eller »slipe«. I Amerika går
ulden under betegnelsen »pulled wool«.

Kalkmetoden er imidlertid ved at gå ud af brug
grundet på det hårde greb, den giver ulden.

(2) Svedemetoden

Uld behandlet efter svedemetoden bliver ofte kaldt